

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/24/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2608202674
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2608202674.6

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov: JUDr. Daniel Ilavský ako predseda senátu a Mgr. Jozef Mačej a Mgr. Michal Novotný ako členovia senátu v sporovej veci žalobkyne: Mgr. Q. M., nar. X.. A. XXXX, I. R.XX/X, C., zastúpenej: JUDr. Mária Peráčková, Hrušková 21, Bratislava, proti žalovanému: B. M., nar. X.. Y. XXXX, Z. XXXX, C., zastúpenému: JUDr. Daša Šulejová, advokátka, Bratislava, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 5 C 42/2008-514 z 18. októbra 2017 takto

rozhodol:

I. Odvolanie žalovaného sa odmieta v časti, v ktorej smeruje proti výroku o splatnosti sumy 7.851,52 € uloženej žalovanému, ako aj v časti, v ktorej smeruje proti výroku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

II. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie sa zrušuje vo výroku, ktorým žiadnej zo strán („účastníkov“) nebolo priznané právo na náhradu trov konania, ako aj vo výroku o práve štátu na náhradu trov konania a vec sa v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 5 C 42/2008-514 z 18. októbra 2017 súd prvej inštancie (I) „určil“, čo patrí do BSM „účastníkov“, (II) časť vecí a pasív „prikázal“ do vlastníctva žalobkyne, (III) časť vecí „prikázal“ do vlastníctva žalovaného, (IV) zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie sumu 7.851,52 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, (V) uložil obom „účastníkom“ spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok „z predmetu konania“, (VI) vyslovil, že žiadny z „účastníkov“ nemá právo na náhradu trov konania a (VII) že štát má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (pozn.: číslovanie výrokov pridal v záujme prehľadnosti odvolací súd). Na odôvodnenie výroku IV v podstate uviedol, že obom stranám pripadajú z BSM aktíva v hodnote 17.942,15 € a pasíva v hodnote 266 €, žalobkyni boli „prikázané“ aktíva v hodnote 916,58 € a pasívum v hodnote 532,76 € a bola zohľadnená časť kúpnej ceny za predanú spoločnú nehnuteľnosť 13.233 €, žalovanému boli „prikázané“ aktíva v hodnote 7.204,72 € a bola zohľadnená časť kúpnej ceny za predanú spoločnú nehnuteľnosť 12.030 €, ako aj suma 2.500 € z predaja motorového vozidla. Žalovaný je tak povinný na vyrovnanie podielov zaplatiť žalobkyni sumu (21.734,72 - 14.149,58 = 7.585,14 + 266,38 =) 7.851,82 €. Predĺženie parížnej lehoty na 30 dní namiesto zákonných troch dní (§ 232 ods. 3 C. s. p.) neodôvodnil, výrok V odôvodnil odkazom na položku 6 písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov (príloha zákona č. 71/1992 Zb.). Na odôvodnenie výroku VI odkázal na § 255 ods. 2 C. s. p. a na to, že každá zo strán mala úspech len čiastočný. Výrok VII konečne odôvodnil § 259 C. s. p., keďže štát z rozpočtových prostriedkov súdu platil pred 1. júlom 2016 znalečné.

2. Včas podaným odvolaním žalobca napadol výroky IV až VII s návrhom predĺžiť parížnu lehotu vo výroku IV na 90 dní od právoplatnosti, výrok V zmeniť tak, že súdny poplatok sa uloží žalobkyni vcelku, alternatívne v rozsahu 89 % (zvyšných 11 % by znášal žalovaný), výrok VI zmeniť tak, že sa mu prizná voči žalobkyni nárok na náhradu 100 % (alternatívne 89 %) trov konania, a výrok VII zmeniť tak, že štátu sa prizná nárok na náhradu trov konania len voči žalobkyni, alternatívne v rozsahu 89 % voči žalobkyni a 11 % voči žalovanému. Vo vzťahu k výroku IV výslovne uviedol, že nenamieta výšku finančného

vyrovnania, ale lehotu 90 dní považuje za primeranú s ohľadom na dĺžku sporu a jeho finančné pomery. Výrok V nepovažoval za správny, pretože bol neúspešný v spore v podstatne menšom rozsahu ako žalobkyňa a nie je správne, aby mal platiť súdny poplatok spoločne a nerozdielne. Výrokom VI a VII vytkol žalovaný nedostatočné odôvodnenie a nepreskúmateľnosť, pretože súd prvej inštancie nevysvetlil dôvod nepriznania trov. Strana má v zásade nárok na náhradu účelných trov, pričom výnimky z tejto zásady za môžu uplatniť len za zákonných podmienok a reštriktívne.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť. Žiadosť žalovaného o predĺženie paričnej lehoty považovala za „bezočivosť“, pretože žalovaný je podnikateľ, zostali mu 3 domy v centre Kútov, žalobkyňa bola pritom nútená vziať si hypotekárny úver. Okrem toho namietla, že súdne konanie sa viedlo preto, lebo žalovaný jej na výplatu ponúkol len 6.638 €, hoci bol spoločníkom viacerých spoločností so značným majetkom. Súdu prvej inštancie vytkol zaujatosť pri hodnotení dôkazov a oceňovaní jednotlivých položiek bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

4. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd najskôr skúmal, čo je predmetom odvolacieho prieskumu. Žalovaný síce napadol výrok IV rozsudku súdu prvej inštancie, z obsahu odvolania je však zrejmé, že ho napadol len v časti zročnosti žalobkyni priznaného nároku. Okrem toho napadol len výroky o trovách konania, ako aj vo výroku obsiahnuté rozhodnutie o súdnom poplatku. Predmetom odvolania tak v skutočnosti sú len trovy konania a splatnosť pohľadávky, v dôsledku čoho výroky I až III, ako aj výrok IV v merite veci (teda čo do povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 7.851,82 €) nadobudli právoplatnosť podľa § 367 ods. 3 C. s. p. márnym uplynutím odvolacích lehôt, teda 10. novembra 2017. V ďalšom sa odvolací súd zameril na skúmanie podmienok prípustnosti odvolania.

5. Výrokom V napadnutého rozsudku bolo rozhodnuté o súdnom poplatku. Podľa § 318 ods. 1 C. s. p. však súd výrokom rozsudku vyslovuje len obsah povinnosti vo veci samej, ako aj rozhodnutie o trovách konania. Z praktických dôvodov sa v súdnej praxi ponímajú do výroku rozsudku aj ďalšie procesné rozhodnutia, ktoré však podľa citovaného ustanovenia nie sú súčasťou rozsudku v materiálnom zmysle. Ide v skutočnosti o uznesenia, ktoré boli len z dôvodov hospodárnosti formálne poňaté do výroku rozsudku. Takúto povahu má potom aj rozhodnutie o súdnom poplatku, aj keď je formálnou súčasťou výroku rozsudku (porov. v tomto smere uzn. NS SR sp. zn. 2 Cdo 97/2016). Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení účinnom k 18. októbru 2017 sa na konanie vo veciach poplatkov primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku [okrem § 357 písm. a) C. s. p.], ak tento zákon neustanovuje inak. Pretože tento zákon nemá žiadne ustanovenia o prípustnosti odvolania proti uzneseniu o súdnom poplatku, treba na posúdenie jeho prípustnosti použiť ustanovenia C. s. p.

6. Podľa § 355 ods. 2 C. s. p. je proti uzneseniu súdu prvej inštancie prípustné odvolanie, len ak ho zákon pripúšťa. Uznesenia, proti ktorým je odvolanie prípustné, sú vymedzené v § 357 C. s. p., uznesenie o súdnom poplatku sa však medzi nimi nenachádza a prípustnosť odvolania nevyplýva ani zo žiadneho iného ustanovenia zákona č. 71/1992 Zb., ani iného zákona. Odvolanie proti tomuto uzneseniu tak podľa § 355 ods. 2 C. s. p. nie je prípustné. Odvolanie žalovaného tak v tejto časti smeruje proti takému výroku napadnutého rozsudku (majúcemu povahu uznesenia), proti ktorému nie je prípustné, čo zakladá dôvod jeho odmietnutia podľa § 386 písm. c) C. s. p. Odvolací súd len dodáva, že neuniklo jeho pozornosti, že o súdnom poplatku v rozsudku v skutočnosti rozhodol sudca namiesto vyššieho súdneho úradníka (§ 14 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.). Zo žiadneho ustanovenia C. s. p., ani zákona č. 71/1992 Zb. však nevyplýva, že by sama okolnosť, že o veci rozhodol sudca, zakladala prípustnosť odvolania proti takému uzneseniu súdu prvej inštancie. Naopak, práve z koncepcie nového C. s. p. (§ 355 ods. 2 a § 357) možno vyvodiť, že voči uzneseniu sudcu zásadne odvolanie nie je prípustné. Nemožno teda ani dospieť k názoru, že samotná okolnosť, že uznesenie vydal sudca namiesto súdneho úradníka, by mala byť osobitným dôvodom prípustnosti odvolania proti takémuto rozhodnutiu.

7. Výrok IV je materiálnym obsahom rozsudku, v dôsledku čoho je odvolanie žalovaného proti nemu prípustné. Podľa § 363 C. s. p. sa však v odvolaní okrem iného má uviesť, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody); prípustné odvolacie dôvody sú potom vymedzené v § 365 C. s. p. Odvolanie tak musí obsahovať konkrétne výhrady odvolateľa voči napadnutému rozhodnutiu, opis konkrétnych pochybení súdu prvej inštancie, prípadne polemiku s jeho skutkovými alebo právnymi závermi. Podľa § 373 ods. 1 C. s. p. vo všeobecnosti platí, že ak odvolanie nemá náležitosti, treba odvolateľa vyzvať na ich doplnenie. To však neplatí, pokiaľ odvolanie neobsahuje

odvolacie dôvody. Na doplnenie týchto dôvodov súd podľa jasného ustanovenia § 373 ods. 1 druhej vety C. s. p. nevyzýva. Odvolanie žalovaného však neobsahuje žiadne konkrétne výhrady voči výroku napadnutého rozsudku o určení 30-dňovej paričnej lehoty a neobsahuje ani žiadne konkrétne dôvody, kvôli ktorým by mu mala byť povolená 90-dňová paričná lehota (keď už 30-dňová lehota predstavuje odklon od zákonnej trojdňovej). Za dôvody odvolania nemožno považovať nekonkrétne tvrdenie, že takáto lehota je primeraná. V dôsledku toho tak treba uzavrieť, že odvolanie žalovaného bolo v tejto časti podané bez toho, aby v ňom boli uvedené odvolacie dôvody. Podľa § 386 písm. d) C. s. p. má odvolací súd odmietnuť odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 363 C. s. p., ak pre vady odvolania nemožno v konaní pokračovať. Odvolanie žalovaného v tejto časti nemá ustanovené náležitosti (chýbajú odvolacie dôvody), teda chýba riadne vymedzený rozsah prieskumu odvolacieho súdu, ktorý by mal byť odvolacími dôvodmi viazaný (§ 380 C. s. p.). O takomto odvolaní teda nemožno riadne rozhodovať, čo bráni konaniu o ňom, preto ho bolo treba podľa cit. ustanovenia odmietnuť.

8. Naopak, odvolanie proti výroku o trovách konania treba považovať za prípustné a tiež riadne odôvodnené v zmysle § 363 C. s. p. Po jeho preskúmaní dospel odvolací súd k záveru, že je aj dôvodné. Podľa § 220 ods. 2 C. s. p. má súd v odôvodnení rozsudku uviesť, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za dokázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil. Súd dbá aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Náležitosti odôvodnenia podľa citovaného ustanovenia sú zárukou toho, aby bolo rešpektované právo strán na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (porov. ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR). Citované ustanovenie sa týka primerane (§ 236 C. s. p.) aj tých častí rozsudku, ktoré majú inak povahu uznesenia, ako je napríklad aj výrok o trovách konania.

9. Súd prvej inštancie v prerokúvanej veci výrok o trovách konania odôvodnil len jedinou vetou, že obe strany mali čiastočný úspech v konaní. Z takéhoto odôvodnenia však nie je možné zistiť, v čom spočíval ich čiastočný úspech, aké skutočnosti súd považoval za podstatné pre záver o úspechu v tej či onej strany v tej či onej časti. Okrem toho treba uviesť, že samotný čiastočný úspech oboch strán ešte nie je dôvodom výroku, že žiadna z nich nemá nárok na náhradu trov. Podľa § 255 ods. 2 C. s. p. má totiž súd v takom prípade nárok na náhradu trov pomerne rozdeliť, prípadne vysloviť, že žiadna z nich nemá na náhradu trov právo. Tento výrok tak prichádza do úvahy len vtedy, ak je pomer čiastočného úspechu jednotlivých strán rovnaký (približne 1 : 1). Už v zhodnotení uverejnenom ako R 42/1972 bolo uvedené, že je správne, ak aj v konaniach o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva súdy vychádzajú z § 142 C. s. p. (dnes: § 255 ods. 1 a 2 C. s. p.), teda zo zásady procesného úspechu. Pritom treba úspech či neúspech vidieť v tom, aký veľký podiel sa im zo spoločného majetku dostane, keďže tento postup vyhovuje praxi svojou jednoduchosťou. Nemožno však vylúčiť ani ten postup, že súd pri posudzovaní pomeru procesného úspechu prihliadne aj na to, ako riešil otázku rozsahu a hodnoty bezpodielového spoluvlastníctva. Pri posudzovaní miery procesného úspechu je tak potrebné prihliadať na všetky uvedené skutočnosti, vrátane toho, či konečné rozhodnutie zodpovedá návrhu tej či onej strany tak po kvalitatívnej, ako aj kvantitatívnej stránke. V napadnutom uznesení práve takéto úvahy celkom chýbajú, v dôsledku čoho nemožno zistiť, prečo súd prvej inštancie považoval pomer úspechu žalobkyne a žalovaného práve za taký, aby odôvodňoval výrok, že nikto z nich nemá právo na náhradu trov konania.

10. Pokiaľ ide o výrok o nároku na náhradu trov štátu, odvolací súd sa stotožňuje s tým, že aj o týchto trovách vzniknutých do 30. júna 2016 treba rozhodnúť na základe analogickej aplikácie § 259 C. s. p. (ako o trovách „inej osoby“). Aj pri takomto rozhodovaní však platí ustanovenie § 262 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého má súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodnúť o „nároku na náhradu trov“ s tým, že o výške náhrady trov rozhodne následne samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 C. s. p.). Pojem „rozhodnutie o nároku“ treba vykladať tak, že musí ísť o rozhodnutie o všetkých prvkoch nároku (právneho vzťahu) s výnimkou konkrétnej sumy náhrady trov. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov tak musí jasne vymedzovať, komu sa nárok priznáva, proti komu tento nárok existuje a aký podiel alebo percento náhrady trov oprávnenému patrí. Ak na jednej strane nároku na náhradu trov vystupuje viacero subjektov, musí takýto výrok vyjadrovať aj vzťah medzi nimi, teda či ide o pomer delený (a v akom pomere) alebo spoločne a nerozdielne (porov. v tomto smere aj uznesenie NS SR sp. zn. 6 Cdo 222/2016). Odvolací súd sa síce nestotožňuje s názorom NS SR, že by toto rozhodnutie muselo

priamo ukladať povinnosť (postačí, ak prizná nárok), avšak v každom prípade v ňom musia byť vyjadrené uvedené prvky nároku.

11. Výrok VII napadnutého rozsudku však týmto požiadavkám vôbec nezodpovedá. Súd prvej inštancie v ňom totiž vyslovil len to, že „štát má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %“. Z takejto formulácie nie je predovšetkým vôbec zrejmé, voči komu má takýto nárok mať, a nemožno to zistiť ani z odôvodnenia napadnutého rozsudku. Takýto výrok však potom odporuje § 262 ods. 1 C. s. p., keďže sa v ňom nerieši celá otázka nároku na náhradu trov, ale sa len určuje osoba oprávneného. Osoba povinného sa v ňom neurčuje, takže súdny úradník v uznesení podľa § 262 ods. 2 C. s. p. nebude komu mať povinnosť na náhradu trov v určitej výške uložiť. Vzhľadom na systematiku § 262 ods. 1 a 2 C. s. p. je potom vylúčené, aby súdny úradník prvýkrát rozhodoval o tom, koho zaťažuje povinnosť náhrady trov konania. Takýto postup je vylúčený, pretože by sa tým súdnemu úradníkovi prenechávalo rozhodovanie o jednom z podstatných prvkov samotného nároku - o určení osoby povinnej k náhrade trov, čo je rozhodnutie, ktoré je podľa § 262 ods. 1 C. s. p. vyhradené sudcovi [keďže je proti nemu podľa § 357 písm. m) C. s. p. prípustné odvolanie, porov. § 5 ods. 2 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch].

12. Napadnutými výrokmi VI a VII, ktoré sú odôvodnené v rozpore s § 220 ods. 2 C. s. p., resp. ktoré nerozhodli o podstatnom prvku nároku - osobe povinnej, tak došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) C. s. p, čo tento opodstatnene namietol v odvolaní. Vzhľadom na to odvolací súd napadnutý rozsudok v týchto výrokoch (§ 379 C. s. p.) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie (§ 391 ods. 3 C. s. p.).

13. V ďalšom konaní, ktorého predmetom tak zostáva len nárok strán, ako aj nárok štátu na náhradu trov konania, súd riadne posúdi, aký je pomer úspechu a neúspechu oboch strán podľa vyššie uvedených zásad a podľa toho znova rozhodne o ich vzájomnom nároku na náhradu trov v súlade s § 255 ods. 1 C. s. p. Ďalej podľa rovnakých zásad rozhodne o nároku na náhradu trov štátu. Pritom bude dbať na to, aby jeho výrok zodpovedal § 262 ods. 1 C. s. p., teda aby ním bolo riadne rozhodnuté o všetkých prvkoch nároku (kto voči komu a v akom pomere má mať nárok na náhradu trov), aby na základe tohto rozhodnutia mohol súdny úradník určiť už len výšku priznávaných trov (§ 262 ods. 2 C. s. p.). V tomto smere odvolací súd len pripomína, že konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov nie je civilným mimosporovým konaním, ale civilným sporovým konaním, v ktorom vystupujú „strany“, nie „účastníci“ (§ 60 C. s. p.), čo treba zohľadniť pri formulácii výroku súdnych rozhodnutí. Svoje závery súd prvej inštancie potom v novom rozhodnutí odôvodní spôsobom súladným s § 220 ods. 2 C. s. p. Zároveň rozhodne aj o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C. s. p.).

14. Toto rozhodnutie senát prijal jednomyseľne (3: 0).

Poučenie:

Proti výroku I tohto uznesenia je prípustné dovolanie za podmienok ustanovených v § 420 a § 421 C. s. p. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto uznesenia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ak nejde o prípady § 429 ods. 2 C. s. p. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Proti výroku II tohto uznesenia nie je prípustné dovolanie (§ 420 a § 421 C. s. p. a contrario).